

BRÅK LÖNAR SIG

SVERIGES VASSASTE
BÖRSREDAKTION ser
köpläge i maktkampen
om biotechstjärnan

VECKANS

AFFÄRER

NUMMER 4
22 JANUARI 2009
PRIS 55 KR

SVERIGES STÖRSTA AFFÄRSMAGASIN

ÅRETS
TIDSKRIFT
&
ÅRETS
SAJT

"Ett varmt hjärta
och ett kallt huvud"

Klas Eklund

SEB, presenterar
sitt recept på hur
företagen ska tackla
klimatfrågan

HAN ÄR
NÄRINGSLIVETS NYA

GRÖNA PROFET

Miljard
BONUS

&
41 000
varslade

2008 blir ett
lysande bonusår
för direktörerna.
Det kan bli ett
pr-haveri.

VA:S DOM

"FINANSKRISEN
KOMMER ATT FÄLLA
BANKOLIGOPOLET"

INTERVJUN

DÄRFÖR
KLARAR VOLVO
KRISEN

KVINNOR & MAKT SÅ LYCKAS DU I STYRELSEKARRIÄREN

TIDSAM 0933-04



7 388093 305503

MORGONRUSNINGEN ÄR ÖVER på Mornington Hotel i centrala Stockholm. En öronbedövande dammsugare glufsar i sig brödsnulorna som blivit över från frukosten. **Klas Eklund** bekymras inte av oljudet när han ångar in från ett morgonmöte på *SEB*'s huvudkontor. Han viftar energiskt med det tryckfärdiga korrekturet av sin nya bok:

"Jag har en idé hur du kan inleda hela artikeln. Skriv så här: 'Det är **Wallander**-våder när *VA* besöker Tygelsjögården. Duggregn, dimma och lera, den vita

gårdshunden Margot blir grå i pälsen när hon jagar bollen över fältet."

Klas Eklund är van att själv formulera uttrycken. Den dimmiga vinterbilden från Skåne tilltalar honom inte bara stilistiskt. Han tycker att den fångar den föränderliga värld som han beskriver i sin nya bok.

"Det är så här en skånsk vinter ser ut, men det lär bli ännu mer lera i framtiden. Förra vintern 2008 hade Skåne enligt *SMHI* ingen vinter alls. Vi gick direkt från höst till vår som en följd av klimatförändringarna. Sydsveriges klimat håller på att bli som Tysklands, och det oroar mig, annars skulle jag inte ägna mig åt den här boken."

"Vårt klimat: ekonomi, politik, energi" kommer ut på *Norstedts* förlag i mars. Titeln är avsiktligt kopierad från Klas Eklundsekonomiska grundbok "Vårekonomi" som sålts i 550 000 exemplar och ges ut på flera språk, däribland kinesiska.

"Internationellt kan 'Vårt klimat' faktiskt bli större än 'Vår ekonomi'. Målgruppen är den intresserade lekmannen

som vill förstå växthuseffekten, den politiska debatten och vad man kan göra för klimatet. Men jag skriver även för personer i näringslivet och politiker. Jag hoppas att den översätts till många språk", säger Klas Eklund entusiastiskt.

Han betonar att boken skrivits på fritiden och inte inkräktar på jobbet som senior economist på *SEB*. Det är titeln på den nya tjänst som han uppfann åt sig själv 2007 när han varit bankens chefekonom i 13 år.

"Jag hade skrivit 52 stora kvartalsprognoser och tyckte inte det var speciellt kul att börja med den 53:e. Jag hade duktiga medarbetare som flåsade mig i nacken och tyckte det var bättre att sluta själv innan de bar ut mig", säger Klas Eklund.

"Jag höll också på att jobba ihjäl mig. I 25 år hade jag jobbat 90-timmarsvecka. Jag kände att om jag skulle ha ett fräscht huvud i förhoppningsvis 25 år till måste jag gå ned i arbetstid. Jag ville få en chans att tänka färre men större tankar", fortsätter han.

Vd **Annika Falkengren** bad honom stanna som chefekonom ett tag till. Några vändor senare enades de om en ny tjänst där Klas Eklund jobbar med långsiktiga strategiska frågor om globalisering, bankens samhällsansvar och hur det påverkas av förändringar i omvärlden, till exempel klimatet. Han har fortfarande kvar ett skrivbord två dörrar från Annika Falkengren på huvudkontoret i Stockholm, men slipper personal- och prognosansvar.

"Jag sitter helt ansvarslost för mig själv och tänker. Det är otroligt skönt. Jag skriver interna PM till ledning och styrelse, inte om privatkonsumtionen kommer att växa med 2 eller 2,5 procent, utan om vart världen är på väg på lång sikt och vad det betyder för företaget och våra kunder."

I den rollen har Klas Eklund bidragit till att *SEB* skrivit un- ►

Inom kort släpper Klas Eklund en uppföljare till sin lärobok i ekonomi, men denna gång med klimatet som huvudtema. Den röde ekonomen i Palmes och Feldts inre kretsar har med åren antagit en grönare nyans och pläderar nu för att regeringens stimulansåtgärder går till sådant som infrastruktur för en grönare bilpark. AV CECILIA ARONSSON FOTO PER-ANDERS JÖRGENSEN

"Nästa stora våg uppåt



VA.se / chat
Chatta med
KLAS EKLUND
fredag 23 januari
kl 11.00 på VA.se.

drivs av miljön”

► der riktlinjer för ansvarsfulla investeringar, presenterat en första hållbarhetsredovisning och lanserat en grön obligation tillsammans med *Världsbanken*, där investeringen går till att bekämpa den globala uppvärmningen.

EN TYPISK ARBETSVECKA tillbringar han en eller två dagar på SEB:s regionkontor i Malmö, en dag i Stockholm, en dag hemma på hästgården utanför Lund och resten på resa någonstans. Hästgården, *Dressyrcentrum Öresund*, är Klas Eklunds och hustrun **Pernilla Ströms** hem sedan fem år tillbaka.

”Flytten till Skåne var ett förspel till att tagga ned. Det hade varit för slitsamt att bo där och samtidigt sitta i koncernledningen i Stockholm”, säger Klas Eklund.

Han säger att han lyckats gå ned i arbetstid, men fritidsprojekten och resorna gör att han jobbar många timmar i alla fall. På gården finns anställd stallpersonal och beridare. Klas Eklund rycker själv in som dräng och traktorförare ibland, och mockar i stallet på helgerna när han hinner. Makarna Ström Eklund har 20 egna hästar och 10 inackorderade. Bland hyresgästerna finns Grand Prix-ryttaren **Nina Bengtsson**. Den tidigare OS-ryttaren **Annica Westerberg** håller ofta kurser och ger utbildning i anläggningens ridhus.

Klas Eklund fick idén om klimatboken för ett år sedan. Första manus skrev han under sommarsemestern hemma på gården.

”Jag läste in mig, drog för gardinerna och skrev. Pernilla var inte glad.”

Under hösten gick manuset runt till granskare och experter på meteorologi och klimatfrågor. Sista versionen skrevs klart under jul- och nyårshelgen.

”Boken är tänkt att fylla en lucka. Det finns tunga rapporter av **Stern** och internationella klimatorganisationer, och tjocka luntor från regeringens vetenskapliga råd. Men de är stora och svåra. Å andra sidan finns ett antal debattböcker, som driver en tes. Men det finns ingen grundbok som på begripligt språk tacklar frågorna om ekonomi, politik och energi samtidigt”, säger Klas Eklund.

BOKEN BÖRJAR MED att konkret beskriva grundläggande samband om klimatet. Klas Eklund berättar hur många friggebodar som en genomsnittlig svensk fyller med koldioxid på ett år (drygt 150) och skiljer ut myter och sanningar om växthuseffekten.

”Jag tror att det finns en växthuseffekt och att risken ökar att den är på väg att skena”, säger författaren.

Men han tror samtidigt att utvecklingen går att vända – förutsatt att rätt klimatpolitik förs. Boken presenterar möjliga åtgärder och vad det innebär för energiförsörjning, transporter och vårt dagliga liv. Den politiska delen av boken handlar om betydelsen av att olika länder samarbetar för att lösa klimatproblemen, framför allt genom att etablera ett globalt pris på utsläpp. I framtiden ►



**"Jag låste in mig, drog för gardinerna och skrev.
Pernilla var inte glad"**



"Du har större chans att leva ett glatt 90-talsliv i

► står Kina och Indien för huvuddelen av världens koldioxidutsläpp. Vad innebär det och vad ska lilla Sverige göra i det internationella sammanhanget?

"Den viktigaste uppgiften är att få bort beroendet av fossila bränslen i världen. Men det är svårt, och kräver både besparingar och att flera andra energislag växer. Det finns ingen quick fix, ingen riddare på en vit häst", säger Klas Eklund.

MED EKONOMISKA RESONEMANG visar han hur viktigt det är att sälla rätt bland alla olika förslag i klimatpolitiken. En slutsats är – tyvärr – att förnyelsebara energikällor inte tillräckligt snabbt kan ersätta kol och olja. Vindkraft och solenergi ger än så länge mycket lite energi på marginalen. Det skulle därför bli mycket dyrt för Sverige att avveckla kärnkraften och samtidigt minska koldioxidutsläppen, enligt Eklund. Han hoppas att också avskiljning och lagring av koldioxid kan bidra, och suckar över att den som vill ha de dyraste åtgärderna ofta framstår som den bästa miljökampen i debatten:

"Några säger till exempel att bilindustrin

bör bestraffas för att den inte minskar utsläppen lika snabbt som boendesektorn. Det är emotionellt begripligt men inte logiskt. Det är självklart att utvecklingen går olika snabbt. Det är enklare och billigare att lägga om värmeproduktionen från oljepannor till jordvärme och fjärrvärme jämfört med att få fram ett helt nytt oljefritt transportsystem. Oljan kommer därför att vara kvar längre i transportsystemet. Mer effektivt än att få alla sektorer att röra sig lika snabbt är att arbeta för ett internationellt pris på utsläpp, och som stimulerar hushåll och företag att själva lägga om beteende. Utgångspunkten är att vi inte ska slösa med jordens resurser. Om vi vill rädda klimatet måste vi ha ett varmt hjärta och ett kallt huvud. Då räcker pengarna längre och vi når större effekt."

I likhet med klimatforskare Nicholas Stern anser han att staten måste ingripa och ta huvudansvar för klimatfrågan, just genom att sätta ett pris på utsläppen. Marknaden löser inte klimatproblemen på egen hand, tror han.

"Det är ingen debattbok, men jag är övertygad om att boken kommer att få kritiker från

båda håll. Dels från dem som vill gå fortare fram utan hänsyn till kostnaderna. Dels bland skeptiker mot växthuseffekten, till exempel *Sandviks* förre vd **Per-Olof Eriksson**", säger Klas Eklund.

KLAS EKLUNDS VILJA att ställa klimatdebatten på sakligare grund är ett självbiografiskt eko av hans vilja att ställa samhällsdebatten på sakligare grund när han 1982 lämnade forskartjänsten på *Handelshögskolan* för att bli ekonomisk-politisk rådgivare åt finansminister **Kjell-Olof Feldt**. På Handels hade Eklund fått nya ekonomiska ideal i **Schumpeters** idéer om entreprenörskap och utveckling och **Keynes** teorier om statliga stimulanser.

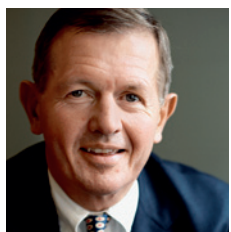
"Skulle jag göra nytta var det som aktiv socialdemokratisk ekonom", säger Klas Eklund.

Hos Kjell-Olof Feldt och **Olof Palme** kämpade han för att införa en ny syn på marknadsekonomi och statsfinansiering och blev fanbärare för kanslihusögern. Redan under 1980-talet började han odla sitt rykte som den miljövänliga tillväxtens ideolog och hävdade att god ekonomi och god miljö kan gå hand i hand.

KLAS EKLUNDS NÄTVERK

FAMILJEN

Viktigast, även professionellt, är hustrun **Pernilla Ström**, tidigare journalist och numera styrelseaktör i HQ, Kappahl, Bonnier, Uniflex. "Vi läser varandras artiklar och manus och säger dem hänsynslöst innan vi sedan vågar visa upp dem för andra." Sönerna **Sigge Eklund**, författare och internetentreprenör, och **Fredrik Eklund**, fastighetsmäklare i New



Marcus Wallenberg

York, håller sin pappa uppdaterad om bloggar och annat.

SEB

Rådgivare till styrelseordförande **Marcus Wallenberg**, Investors ordförande **Jacob Wallenberg** och vd **Annika Falkengren**. Närmaste kolleger är rådgivarna **Viveka Hirdman-Rydberg** och **Erik Belfrage**. Jobbar också nära ekonomerna **Björn Jansson** på Enskilda, nye chefekonomen **Robert Bergqvist**, **Håkan Frisén**, chef för ekonomisk analys samt **Ingrid**

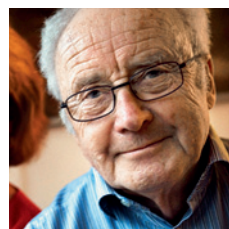
Jansson, ansvarig för företagsansvar. SEB:s tidigare vd **Björn Svedberg** anställde Klas Eklund som chefekonomen 1994. De lärde känna varandra under arbetet med produktivitsdelegationen.

POLITIKEN

Träffar regelbundet flera från den gamla kanslihusögern, däribland sin ständige mentor **Kjell-Olof Feldt** och **Bengt Dennis**, som efter sin tid på Riksbanken jobbade på SEB med inriktning på Östeuropa. Pratar mycket med nuvarande finansminister **Anders Borg**. De var kollegor i Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) och i slutet av 1990-talet var Borg anställd som makroanalytiker på SEB med Eklund som chef.

HANDELSGÄNGET

Forskade samtidigt som **Lars Heikensten**, tidigare Riksbankschef, **Magnus Ugglå**, numera chef för Handelsbanken i London, **Pehr Wissén**, tidigare vice vd Handelsbanken, nationalekonomen **Torsten Persson**



Kjell-Olof Feldt

som lett kommittén för Nobelpriset i ekonomi samt ekonomiprofessorerna **Harry Flam** och **Mats Persson** vid Stockholms universitet.

CHEFEKONOMERNA

På finansdepartementet lärde Klas Eklund känna **Jörgen**

Appelgren, som nyss avgick som chefekonomen i Nordea, samt **Sven-Arne Svensson**, chefekonomen på **Erik Penser**. Han träffar dem ofta, liksom Nordeas tidigare chefekonomen **Olle Djerf**. LO:s chefekonomen **Dan Andersson** är en trogen bekant sedan tiden som kollegor i socialdemokraternas 90-talsgrupp. På Riksbanken säger Klas Eklund gärna vad han tycker till Riksbankschefen **Stefan Ingves** och avdelningschefen **Anders Vredin**. "Som det nuser ut tycker jag att räntan ska fortsätta ned."

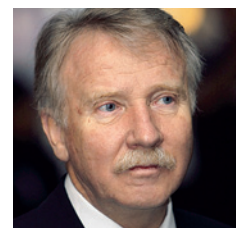
VÄRLDEN

De viktigaste svenska kontakterna internationellt är Parisambassadören **Gunnar Lund**, exekutivdirektören på IMF **Jens Hen-**

riksson och förre Beijingambassadören **Börje Ljunggren**.

SKÅNE

Som utflyttad stockholmare och inflyttad skåningsdiskuterar han ibland Stockholm kontra Malmö med chefen för Stockholm Business Region **Olle Zetterberg** å ena sidan och Malmös starke man **Ilmar Reepalu** å den andra. Flyingechefer och grannen **Johan Bredberg** lär honom ständigt nya saker om djurhållning och hur man sköter en hästgård.



Ilmar Reepalu

Kina än i USA de närmaste åren”

”Att både vilja förändra och att göra det på ett så effektivt sätt som möjligt är väl en ganska rimlig ståndpunkt”, säger Klas Eklund.

Men erfarenheterna från det politiska spelet gör att han räknar med kohandel i det stundande politiska klimatarbetet, hur rationella argument som än plockas fram. Inte minst finanskrisen gör att det blir kompromisser. Oljepriset faller, vilket minskar omvandlingstrycket. Samtidigt säger några länder att de inte har råd att ta miljöomställningen nu. I december 2009 träffas världens politiska ledare, inklusive USA:s nya president **Barack Obama**, i Köpenhamn för att skriva ett nytt klimatavtal.

”Förutsättningarna för Köpenhamnsmötet har försvårats. Dessutom måste Obama ha sin kongress med sig och vi vet inte om den amerikanska linjen är färdig inför Köpenhamn”, säger Klas Eklund.

För några år sedan trodde han att Kina och Indien skulle balansera en nedgång i USA. I dag är hela världen i fritt fall.

”Det är den snabbaste nedgången som någonsin av oss nu levande har upplevt. Det finns skäl för oss ekonomer att rannsaka oss själva”, säger Klas Eklund.

HAN SER TVÅ ORSAKER till felbedömningarna. Dels bygger de ekonomiska modellerna på att betrakta historiska förlopp och dra ut en trend i framtiden. Men de historiska förloppen kan aldrig förutse helt nya skeenden, som den förändring vi nu ser. Dels tycker han självkritiskt att ekonomerna var naiva som inte förstod att de komplicerade derivaten som bankerna placerade utanför sina balansräkningar var en tickande bomb.

”Jag visste att de fanns, men trodde inte att systemet var så bräckligt och komplext”, säger Klas Eklund.

Men för Sveriges del tror han att nedgången blir lindrigare än på 1990-talet.

”Svensk ekonomi är mycket mer robust nu. Vi har överskott i statsbudgeten, överskott i bytesbalansen och en flexiblere arbetsmarknad. Jag tror att nästa stödpaket från regeringen går till kommunerna för att försvara sysselsättningen”, säger Klas Eklund, som önskar att regeringen målar sina stimulanser gröna.

”Om man nu ändå ska investera i infrastruktur i större skala så vore det bra om man tar tillfället och investerar i infrastruktur för el till hybridbilar och andra miljöprojekt.”

Han tycker också att företagets ansvar för miljön måste öka oavsett krisen. När **Milton Friedman** fick Nobelpriset i ekonomi 1976 var det Eklund som organiserade protestdemonstrationerna på Sergels torg. Då handlade kritiken om att Friedman hade stött Chilejuntan. Kritiken mot Friedman finns kvar, men i dag handlar den om samhällsansvar:

”Friedmans resonemang att företag bara ska ägna sig åt affärer är ett förläggat synsätt. Kraven har ökat på att företagen ska ta ett bredare ansvar”, säger Klas Eklund.

De senaste 25 åren har västvärlden surfat på en långsiktigt uppåtgående våg. Klas Eklund varnar för att västvärlden nu styrt över i en svacka, som varar betydligt längre än 2010. USA är inte längre motor i världsekonomin. De statliga insatserna för att mildra krisen måste så småningom betalas av, vilket minskar västvärldens möjligheter att vara drivande det närmaste decenniet. Å andra sidan är Klas Eklund fortfarande optimist kring Kina och Brasilien, även om han övergivit tron på särkopplade ekonomier.

”Världen kommer att skifta karaktär. Ekonomisk och politisk makt kommer att flytta österut och söderut. Du har större chans att leva ett glatt 90-talsliv i Kina än i USA de närmaste åren”, säger Klas Eklund.

Samtidigt bestäms inte världen av geografiska gränser lika mycket som förr. Företag i andra delar av världen, som Sverige, kan vara delaktiga i Kinas framfart. Den ökande medelklassen i Kina, Indien och Brasilien blir viktig för att vända den ekonomiska utvecklingen även i Sverige, tror Eklund.

”Men det är miljön som är det riktigt viktiga på lång sikt. Nästa stora våg uppåt kommer att drivas av miljöteknik och övergången till fossilfri energi. Sverige kan bli ledande på nästa generations biobränslen och på infrastruktur för en grönare bilpark”, säger han övertygat.

I höstas ledde han en grupp kunder i SEB till Kina. De besökte bland annat det kinesiska bilföretaget *Changan Automobile* i Chongqing, ett av de företag som spekulerats kunna ta över *Volvo* från *Ford*.

”Volvo kan komma igen, speciellt om de köps av kineser”, säger Klas Eklund.

HANS MILJÖBOK har knappt hunnit gå i tryck innan han nu ger sig i kast med nästa skrivprojekt: en biografi om Olof Palme. *Bonnier* ger nästa år ut en låda med biografier över 22 svenska statsministrar. Mellan 1984 och 1986 var Klas Eklund rådgivare åt Palme, som till och med sägs ha betraktat Klas Eklund som en möjlig framtida finansminister. De planerna försvann när Olof Palme sköts den 28 februari 1986. Klas Eklund trivs i dag bättre med att skriva om politiken än att verka i den och sörjer inte den missade statsrådskarriären.

Drivkraften att sätta sin egen stämpel på allt han gör verkar dock bara bli starkare med åren. Äldste sonen **Sigge Eklund** håller just på att bygga en bloggfunktion på pappas hemsida – ännu en etapp i en ekonomisk estradörs karriär. ■



NAMN: Klas Eklund.

FÖDD: 1952.

AKTUELL: Har just skrivit klart en ny ekonomisk lärobok om klimatfrågor.

JOB: Senior ekonomist i SEB med fokus på global ekonomi och klimat.

FAMILJ: Gift med Pernilla Ström, sönerna Sigge och Fredrik Eklund i tidigare äktenskap.

KARRIÄR: Lärare och forskare i nationalekonomi, Handelshögskolan 1975–82; ekonomisk-politisk rådgivare åt finansminister Kjell-Olof Feldt 1982–84; ekonomisk-politisk rådgivare åt statsministrarna Olof Palme och Ingvar Carlsson 1984–87; planeringschef i finansdepartementet 1987–88; medlem av riksbanksfullmäktige 1987–89; sekreterare i socialdemokraternas 90-talsgrupp 1988–89; ordförande för produktivitetsdelegationen 1990–91; vice ordförande för 5:e AP-fonden 1990–94; chefekonom Posten 1992–94; chefekonom SEB 1994–2007; senior ekonomist SEB 2007–.

UTBILDNING: Amerikansk high-school-examen, Wausau Senior High 1969; Arméns tolkskola 1972; civilekonom Handelshögskolan i Stockholm 1975 (i nationalekonomi, företagsekonomi och statistik); fil kand Stockholms universitet 1980 (i ekonomisk historia, ryska och kulturgeografi); ekonomie licentiat Handelshögskolan 1985 (avhandling om den svenska ekonomins långsiktiga tillväxt och omvandling).

STYRELSEUPPDAG: Mistra, forskningsstiftelse om miljö och klimat; vetenskapliga rådet för gröna tankesmedjan Fores; rådgivare till EU-kommissionens ordförande.

POLITISK PROFIL: Under studietiden på det radikala 1970-talet var Eklund trotskist och medlem i såväl Clarté som Kommunistiska arbetareförbundet. Var med om att bilda den socialdemokratiska ekonomföreningen i slutet av 1970-talet och var aktiv socialdemokrat in på 2000-talet. Har nu lämnat partiet och hemlighåller sin aktuella partiloyalitet.

”Jag tror jag är mer trovärdig som ekonomisk och politisk analytiker om folk inte behöver misstänka att jag har någon dold politisk agenda.”

KURIOSA: Föräldrarna Fylgia Zadig och Bengt Eklund var båda skådespelare, den senare mest känd som Tjorvens pappa (handlaren Nisse) i Saltkråkan. Sonen inspirerades och gjorde några småroller på Dramaten som ung. Skådespelarkarriären avbröts när han 1967 provspelade för rollen som Bombi Bitt och konkurrerades ut av Stellan Skarsgård.

”Jag apar mig nu på annat sätt och får fullt utlopp för scenintresset ändå.”

GÖR SJÄLV FÖR MILJÖN: Har rivit oljepannan och installerat jordvärme, håller på att byta ut samtliga fönster på gården till energisparande. På minuskontot: många och långa flygresor.